

a név nemzetközileg is ismert legyen, és jól hangozzék. Többségük arra is törekszik, hogy olyan nevet adjon gyermekének, amely mind Svédországban, mind Finnországban használható, a svéd nyelvnek megfelelő legyen a kiejtése, és ne okozzon helyesírási nehézségeket egyik nyelv esetében sem.

PETER SAULI PIISPANEN az optimalitáselmélet segítségével vizsgálja a férfiak által viselt finn beceneveket (139–168). E nevek kialakulása fonológiai, morfológiai, szegmen-tális és prozódiai korlátokhoz kötött. A két szótagos neveket például rendszerint rövidítik, a hosszú nevek pedig rövidülésen, majd képzésen mennek keresztül. Toldalékolásnál szigorúan érvényesül a magánhangzó-harmónia, és a hangzás más szempontból is fontos szerepet játszik.

EMILIA ALDRIN a svéd szülők keresztnévadással kapcsolatos motivációit elemzi, a nemi hovatartozás névvel való kifejezésének a módjait állítva a középpontba (169–191). Az összehasonlítás nemzetközi szempontból történt, különös tekintettel a név hosszára, végződésére, a rövid formákra, a népszerűsége, az egyedisége, valamint a név „svéd” vagy „idegen” voltára.

MAIRA LÖFDAHL és LENA WENNER a nevek és a többnyelvűség közti kapcsolatot vizsgálja A multikulturális Svédország névanyaga című projekt kapcsán (193–198). Foglalkozik az onomasztikon és a lexikon közti kapcsolatokkal tanulási helyzetben, a többnyelvű gyerekek saját alkotású helyneveivel és az azokhoz kapcsolódó általános nyelvi képességekkel, valamint a névadási gyakorlattal a roma közösségekben. E munka igazolja, hogy mennyire fontos a hagyományos személynévadás és a névadási gyakorlat a roma közösség identitásában.

SMARRE BIDRAGnak a tanulmányok sorát záró írása az elmúlt 20 évben Svédországban népszerűvé váló, korábban csak lovak és tehének nevéként létező *Tindra* női névvel foglalkozik (199–201). Ez a jelenség azért meglepő, mert a megszokottal ellentétes irányú folyamatot tükröz, általában ugyanis a keresztnévek válnak állatnévvé, nem fordítva. A nevet, amelynek egy ’szikra’ jelentésű szó lehet a forrása, mára már 4700 fiatal lány és nő viseli.

A folyóiratban szereplő tizenhárom recenzió (203–234) betekintést enged a skandináv és a német névtani szakirodalomba. A helyi témák mellett nemzetközi vonatkozású, angol nyelvű kiadványokat is bemutatnak, így például egy Helsinkiben kiadott monográfiát a zágrábi és szófiai személynév választásról, valamint a királyi rangnak az i. e. 2800–2200 közötti mezopotámiai településnevekben való kifejeződéséről szóló munkát.

VAS NOÉMI

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Ortnamnssällskapet i Uppsala Årsskrift (2014)

Szerkesztők: MATS WAHLBERG – STAFFAN NYSTRÖM. Ortnamnssällskapet i Uppsala,
Uppsala. 72 lap

Az Uppsalai Helynévtársaság 2014-es évkönyvében kilenc tanulmányt olvashatunk hét szerző tollából.

THORSTEN ANDERSSON két dolgozattal is szerepel a folyóiratban. Első, térképekkel és fényképpel is illusztrált írásában a nyugat-götlandi Väderstad egyházközségben található Sockendal település nevének etimológiáját vizsgálja (5–9). A településnév az ósvéd *Sokn 'a folyó, amely végigrohan' víznévre vezethető vissza. A sockendali vízfolyás mai neve *Floddiket* 'nagy vízelvezető árok', amely a 20. század elején végbement csatornázási tevékenységre utal. A tavaszi áradásokkor a folyóvíz igen gyorsfolyásúvá válik, ez pedig valószínűsítheti a *Sokn folyóvíznév etimológiai jelentését: annak ugyanis, hogy egy vizet rohanónak nevezzenek a sík Sockendal vidékén, nem túl magas a kritériuma. Másik írásában egy érdekes fonológiai változáson keresztülment nevet mutat be a szerző (11–14). A kezdeti *Gilstring* név *Gylstring*, *Golstring*, *Gorstring* névvariánsokon keresztül végül a *Göstring* formát eredményezte. A *Golstring*, illetve *Gorstring* névformák a 15. század elején egymás mellett bukkanak fel, ami azt sugallhatja, hogy a *Gorstring* név *rs* betűkapcsolata a mai svédben is meglévő egyszerű, asszimilálódott szupradentális hangot jelzi (l. pl. a mai svéd *fors*-ban). E felfedezés kormeghatározó értékkel bír.

SIMON KARLIN BJÖRK ugyancsak etimológiai vizsgálatoknak vetette alá a *Gråska* településnevet (15–18). A szerző a korábbi kutatások eredményeit megkérdőjelezve arra jutott, hogy a *Gråska* elnevezés a településen átfolyó Gråskaån vízfolyás régebbi neve lehetett. LENNART ELMÉVIK az upplandi *Järlåsa* név felülvizsgálatát végzi el: véleménye szerint a névben a *jarlās 'kavicsos gerinc, greccserfal' szót fedezhetjük fel (19–22). STAFFAN FRIEDELLE kétségét fejezi ki a dél-smålandi *Brittatorp* név értelmezése kapcsán: úgy véli, hogy a legkorábbi írásos formák ellenére sem a *Britta* (< *Birghitta*) női nevet kell a név előtagjában keresnünk (23–26).

Többféle interpretációs lehetőség mutat be SVANTE STRANDBERG a *Nödesta* névvel kapcsolatban: talán egy régi, 'furkósbót, bunkó' vagy 'kinövés, púp' jelentésű, férfiaknak adott ragadványnévre vezethető vissza, de topográfiai szempontból jobban támogatható, ha a *Nöd*-tagban vagy a kiemelkedésekre használt ósvéd *nydhia*, vagy a még régebbi *hynð 'halom, rakás, domb(ocska), sziklás dombtető' szavakat látjuk (43–49). Ugyancsak STRANDBERG közli a *Silingen* tónév etimológiáját (51–58). A szerző ebben az esetben is több elképzelhető eredeztetéssel számol. A víznévben talán a *sel* (< *sil*) 'csendes folyóvíztükör' köznevet, vagy a *sid* 'alacsonyan fekvő és mocsaras' melléknevet, vagy a *si*- 'szivárog, csöpög' igét fedezhetjük fel. A szerző azonban hajlik arra, hogy a tónevet a *sil*- 'nyugodt víz' tőből származtassa.

A svéd szakirodalomban általánosan elfogadott tény, hogy a *säter* névelem 'távol eső vagy erdős területen lévő rét, kaszáló' jelentésben használatos. PER VIKSTRAND azonban úgy látja, hogy a *Sparrsätra* és *Nysätra* egyházközségnevekben nem ezzel az értelmezéssel kell számolnunk (59–68). A két elnevezésben a *säter* olyan rétre, kaszálóra utalhat, mely új, a posztglaciális felemelkedés által kialakult földterületen, a település központi részén helyezkedik el.

Tematikájában csupán VIKTORIA BENGTSDOTTER KATZnak a dél-ölandi helynév-állomány változását feltáró írása tér el az előzőekben bemutatott tanulmányoktól. A szerző a terület két falvában (Frösslunda és Ventlinge) végzett kutatásokról számol be írásában (27–42). A vizsgálat során a két településen 1960-ban és 2013-ban összegyűjtötték a szántóföldek nevét, összesen 185 nevet. Az összegyűjtött névanyag elemzése a névállomány jelentős változását és egyben csökkenését mutatja. Emellett KATZ beszámol arról is, hogy a névadási elvek is megváltoztak. Amikor a szántóföldnek új tulajdonosa vagy művelője lesz, az összes nevet újjal váltják fel, ezek a nevek igencsak egyformák. Egy

ventlingei farmon például minden újonnan keletkezett név a *Ventlinge* településnevet tartalmazza előtagként, s ehhez egy égtájjelölés kapcsolódik utótagként.

A szakmunkák mindegyike angol absztraktot is tartalmaz, a kötet pedig az Uppsalai Helynévtársaság előző évi tevékenységét bemutató rövid összefoglalóval zárul.

GYÓRFFY ERZSÉBET
Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar